

Den Haag, 14 december 2015

De heer mr. G. A. van der Steur
Minister van Veiligheid en Justitie

Betreft: beantwoording Kamervragen

Geachte heer Van der Steur,

Bijgaand stuur ik u het antwoord van de Onderzoekscommissie Ontnemingschikking op de aan haar doorgeleide Kamervragen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Oosting', with a vertical line extending upwards from the start of the signature.

M. Oosting
Voorzitter Onderzoekscommissie Ontnemingschikking

10.

Hebt u voor het beoordelen van deze deal referentiemateriaal gebruikt om tot een vergelijk te komen dan wel het dossier van Cees H. te beoordelen? Zo ja, welke informatie was dat?

Neen, de Onderzoekscommissie heeft – zoals vermeld op bladzij 276 – slechts één ontnemingsschikking onderzocht. Binnen de Onderzoekscommissie is overigens zodanige deskundigheid op het gebied van ontnemingen aanwezig dat zij meent in dit geval tot een verantwoorde beoordeling te hebben kunnen komen. Voor de goede orde tekent de Onderzoekscommissie verder nog aan dat hier sprake was van een uitzonderlijke casus: het ging om een ontneming van vermogen verkregen met strafbare feiten van nog vóór de wetwijziging van 1 maart 1993, en hoe dan ook om een van de eerste grote ontnemingszaken uit de jaren negentig.

40.

Waarom is afgezien van het horen van de toenmalige Tweede Kamerleden Van der Steur en Dijkhoff?

Tot de onderzoeksopdracht van de Onderzoekscommissie hoorde onderzoek te doen naar 'het op andere wijze omgaan met en het op enige wijze bekendheid geven aan informatie over de schikkingsovereenkomst of de afwikkeling daarvan'.

In dit verband heeft de Onderzoekscommissie ook de gang van zaken op 4 maart 2015 onderzocht. In de persoon van haar secretaris is hierover twee keer gesproken met de directeur communicatie van het ministerie. Ook is gesproken met een van de woordvoerders en met een beleidsmedewerker. De Onderzoekscommissie heeft schriftelijke informatie, waaronder e-mailverkeer, gekregen over de gang van zaken op 4 maart 2015. Uiteraard heeft de Onderzoekscommissie zelf met de heer Opstelten gesproken, alsmede met de directeur-generaal rechtspleging en rechtshandhaving.

Aan de hand van deze informatie heeft de Onderzoekscommissie vastgesteld dat de definitieve reactie van 19.01 uur iets verder uitgewerkt, maar inhoudelijk ten principale niet anders is dan het concept van 13.13 uur (zie bladzij 226 en 227). De Onderzoekscommissie stelde ook vast dat beide teksten de benadering op het ministerie van Veiligheid en Justitie tot dan toe reflecteren, waaraan tot het laatst (tot de vondst van de betaalgegevens) is vastgehouden. Aldus paste ook de definitieve tekst volgens de Onderzoekscommissie volledig in de lijn van de toenmalige minister, die politiek verantwoordelijk was voor die reactie (en nog geen weet had van wat de maandag erop, 9 maart 2015, zou gaan gebeuren).

In zoverre zag de Onderzoekscommissie geen aanleiding voor een gesprek met de eertijdse Tweede Kamerleden Dijkhoff en Van der Steur, en ziet zij ook niet wat zo'n gesprek inhoudelijk zou hebben toegevoegd aan haar bevindingen. De Onderzoekscommissie wijst er verder nog op dat contacten tussen bewindslieden en leden van de fractie van hun partij regelmatig plaatsvinden. Zij kan zich voorstellen dat beide Kamerleden er in dit geval, in de campagnetijd vlak voor de verkiezingen, bovenop hebben gezeten, in het zicht van de nieuwe uitzending van *Nieuwsuur*. Wat daar ook van zij, en mochten zij al inbreng hebben gehad, dan heeft dat niet geleid tot een inhoudelijk andere insteek dan de al lang door het ministerie – politiek en ambtelijk - gevoerde lijn.

41.

Op welke wijze heeft de onderzoekscommissie uitvoering gegeven aan het verzoek van de Tweede Kamer om in de vraagstelling mee te nemen wat de minister-president en de overige bewindspersonen wisten over de bedragen rond de deal met Cees H.?

De Onderzoekscommissie heeft de beschikking gekregen over de dossiers van de toenmalige bewindspersonen van het ministerie van Veiligheid en Justitie alsmede de dossiers van enkele betrokken ambtenaren. Verder heeft de Onderzoekscommissie de beschikking gekregen over e-mailverkeer van en tussen betrokkenen op het ministerie van Veiligheid en Justitie en van het Openbaar Ministerie. Aan de hand daarvan heeft de Onderzoekscommissie zich een eerste indruk kunnen vormen van het kennisniveau van andere bewindspersonen. Met de minister-president en met de staatssecretaris van Financiën zijn formele gesprekken gevoerd, waarbij is ingegaan op de door de vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie voorgelegde vragen. Zie bladzij 176 en 177.

45.

Waarom heeft u er voor gekozen tot tweemaal toe expliciet op te nemen dat toenmalig hoofdofficier van justitie Vrakking heeft laten weten dat informatie is verkregen die later van belang zou blijken voor de opsporing van verdachten in andere grote strafzaken, alsook voor de veiligheid van personen?

De desbetreffende citaten op bladzij 58 en 59 heeft de Onderzoekscommissie opgenomen in verband met het eerste deel van haar onderzoekopdracht: de vraag naar de totstandkoming van de schikkingsovereenkomst.

49.

Hebt u tijdens het onderzoek kunnen constateren waarom de vordering van 41.645,57 gulden is vergeten dan wel buiten beeld is gebleven? Zo ja, waardoor is die niet meegenomen? Zo nee, hoe wist u van het bestaan van deze vordering?

Neen. De rechtbank Leeuwarden heeft op 3 maart 1999 H. en zijn medeverdachte veroordeeld tot betaling van het schadebedrag vermeerderd met de wettelijke rente. Hierover hebben de landsadvocaat en de raadsman van H. op 31 augustus 1999 afgesproken het volledige bedrag van 41.645,57 gulden te verrekenen met hetgeen strafvorderlijk conservatoir inbeslaggenomen is. Die verrekening is gebeurd met gelden die al eerder vanuit België waren overgemaakt naar het Openbaar Ministerie. De onderzoekscommissie heeft in dit verband gesproken met de heer Teeven en met mevrouw mr. C.M. Bitter, die namens de landsadvocaat in deze zaak heeft opgetreden. Zij heeft van hen geen verklaring kunnen krijgen voor het feit dat die verrekening niet is betrokken geweest bij de afrekening in 2001, zodat het ervoor moet worden gehouden dat toen op dit punt geen acht is geslagen. Van de zijde van H. is op deze fout niet geattendeerd.

161.

Welke passage is als [...] weggelaten uit de optekening van het gesprek tussen de minister-president en heer Teeven op 4 maart 2015?

Het betreft de volgende passage: 'De heer Rutte heeft vervolgens met de heer Dijsselbloem de eerder genoemde berekeningen uitgevoerd.'

233.

Waarom wordt in het rapport gesteld dat weliswaar sprake was van niet geringe procesrisico's voor het OM, maar dat onder meer omwille van verscherping van het juridisch kader van de ontnemingswetgeving er veel voor te zeggen was geweest de ontnemingsprocedure voort te zetten? Welke risico's zouden daarmee gepaard zijn gegaan?

Het gaat om twee mogelijke risico's:

1. het feit dat in 1998, bij de start van de onderhandelingen, sinds het tussenvonnis van de rechtbank Amsterdam van 29 november 1994 al ruim drie jaar waren verstreken. Gevreesd werd voor het risico van niet-ontvankelijkverklaring wegens overschrijding van de redelijke termijn.

De Onderzoekscommissie onderkent dat zich hier een probleem had kunnen voordoen, maar meent niettemin dat er goede redenen hadden kunnen worden aangevoerd ter rechtvaardiging van dit tijdverloop. Het gaat dan met name om verwevenheid van de zaak-H. met de procedure tegen Johan V., die pas in 1998 is veroordeeld. Wellicht had de rechter het bedrag van de ontneming gematigd in verband met het tijdverloop.

2. het goed kunnen vervullen van de bewijsopdracht van dit tussenvonnis. De Onderzoekscommissie meent dat het Openbaar Ministerie op dit punt voldoende in handen had ter uitvoering van het nader strafrechtelijk financieel onderzoek dat de rechtbank had gelast. Allereerst al omdat het Openbaar Ministerie beschikte over het proces-verbaal van de FIOD van 15 december 1994, dat specifieke informatie bevat over vermogensbestanddelen van H. die in die periode geen andere inkomsten had dan uit de hasjhandel. De FIOD merkte het overzicht in dit proces-verbaal aan als minimumpositie. Het was vervolgens aan H. geweest om daartegen verweer te voeren. Zou de ontnemingsprocedure zijn voortgezet, dan zou het mogelijk zijn geweest dat de rechter een lager te ontnemen bedrag zou hebben vastgesteld dan het bedrag waarop het Openbaar Ministerie na zijn nader onderzoek zou zijn uitgekomen. Het uiteindelijke bedrag dat is ontnomen is nu echter slechts een fractie van wat de FIOD aan H. had toegerekend.

243.

Kunt u nader duiden waarom u voor een bredere reikwijdte heeft gekozen en zulks adviseert met de vierde aanbeveling inzake de wenselijkheid dat de rechterlijke toetsing bij ontnemingsschikkingen dan wat hierover is neergelegd in de Contourennota die is opgesteld in het kader van de Modernisering van het Wetboek van Strafvordering?

De Onderzoekscommissie pleit ervoor de mogelijkheid van toetsing door de rechter te bezien als extra waarborg bij de toetsing, vanuit objectiviteit, van de proportionaliteit van een voorgenomen schikking en bij de beantwoording van de vraag of al dan niet sprake is van oneigenlijke schikkingsvoorwaarden of -bedingen.

248.

Heeft de onderzoekscommissie ook informele gesprekken gevoerd? Zo ja, met wie? Kunnen de gespreksverslagen van de door de onderzoekscommissie gevoerde gesprekken naar de Kamer gestuurd worden? Zo neen, waarom niet?

De Onderzoekscommissie heeft ook informele gesprekken gevoerd met personen, echter steeds onder de voorwaarde van vertrouwelijkheid. Zie bladzij 421.

Zoals in bijlage 9 van het onderzoeksrapport (bladzij 420 en 421) is aangegeven, gaat de Onderzoekscommissie met de gesprekken en de verslagen van de formele gesprekken vertrouwelijk om en heeft zij dat ook toegezegd aan ieder met wie zij heeft gesproken.

249.

Hebt u kunnen ontdekken waardoor de informatie van de deal in het Semtex-dossier is terecht gekomen?

De Onderzoekscommissie heeft niet kunnen vaststellen wie de betaalgegevens in dit dossier heeft opgeslagen. Ook is niet bekend wanneer dat is gebeurd. In het algemeen geldt dat de kwaliteit van de archivering van de dossiers in de zaak-H. ernstig tekortschoot. Toen in eerste instantie werd gezocht naar 'het ontnemingsdossier', moest worden vastgesteld (ook door de Erfgoedinspectie) dat een dergelijk dossier niet was gevormd, en dat relevante documenten uit de ontnemingszaak tegen H. zich verspreid elders bevonden.
